

Aniela Piorunowa

LX Anni Laboris pro Scientia et Arte : 60-lecie pracy naukowej prof. Juliana Krzyżanowskiego

---

Biuletyn Polonistyczny 17/53, 121-124

1974

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Poznaniu i Toruniu. Ścisłą współpracę naukową i dydaktyczną utrzymuje z uniwersytetami i wyższymi szkołami pedagogicznymi w Krakowie, Gdańsku, Poznaniu, Łodzi, Lublinie, Wrocławiu, Kielcach, Katowicach i Toruniu. W zakresie współpracy z zagranicą - dwustronne umowy naukowe podpisane były z Akademią Nauk w Moskwie, Pradze i Berlinie. Natomiast wymiana stypendystów, delegacji i gości dokonuje się - na różnych zasadach - między Instytutem a wieloma krajami zarówno wschodniej, jak i zachodniej Europy.

Oddzielne miejsce miała na wystawie Biblioteka IBL - wymowny wykres prezentował wzrost księgozbioru i zupełnie nieproporcjonalny doń przyrost powierzchni magazynu. Ostatnią wreszcie, również bardzo interesującą, pozycją na wystawie był wykaz ważniejszych konferencji, sesji, sympozjów i zjazdów naukowych (łącznie ponad 100 pozycji) zorganizowanych przez Instytut w latach 1948-1973, z których warto wymienić tytułem przykładu imprezy tak ważne dla życia naukowego i kulturalnego kraju, jak Sesje Mickiewiczowskie (krajowa w 1955, międzynarodowa w 1956 r.), Międzynarodowa Konferencja Poetyki (1960 r.), sesja naukowa w 100-lecie urodzin Stefana Żeromskiego (1964 r.), konferencja poświęcona problemom syntezy historycznoliterackiej i metodologii badań literackich (1966 r.) i wiele, wiele innych, podejmujących tematy zarówno ogólne, jak i szczegółowe, dotyczących twórców czy całych prądów i epok - zawsze jednak ważnych, przynoszących konkretne wyniki i zostawiających trwałą ślad w postaci artykułów, monografii czy książek zbiorowych.

Dzień obchodów ćwierćwiecza IBL zakończyła lampka wina w Pałacu Staszica, którą wypito toast za dalszą pomyślność Instytutu.

Mgr Izabela Jarosińska

LX ANNI LABORIS PRO SCIENTIA ET ARTE

60-lecie pracy naukowej prof. Juliana Krzyżanowskiego

"LX Anni Laboris pro Scientia et Arte. 1973. Wielkiemu Uczonemu - Towarzystwo Literackie im. A. Mickiewicza" - taki napis otacza wizerunek Juliana Krzyżanowskiego na medalu pamiątkowym

(autorstwa Wiesława Winklera) wręczonym Profesorowi w dniu 18 stycznia 1974 r. na uroczystym spotkaniu z okazji jubileuszu 60-lecia Jego pracy naukowej.

Spotkanie to zorganizowały wspólnie Rada Naukowa i Dyrekcja Instytutu Badań Literackich PAN oraz Zarząd Główny Towarzystwa Literackiego im. A. Mickiewicza, a odbyło się ono w Sali Lustrzanej Pałacu Staszica w Warszawie, szczelnie wypełnionej tymi wszystkimi, którzy pragnęli złożyć w tym dniu hołd Czcigodnemu Jubilatowi. A byli wśród nich ludzie w różnym wieku, reprezentanci kilku pokoleń polonistów i nie-polonistów, a więc przyjaciele i koledzy, współpracownicy, wychowankowie, uczniowie, uczniowie uczniów...

Oprócz medalu pamiątkowego od Towarzystwa Literackiego im. A. Mickiewicza, wręczonego prof. Krzyżanowskiemu jako prezesowi Towarzystwa nieprzerwanie od roku 1939, wśród złożonych Mu darów-pamiątek znalazły się m.in.: ofiarowany przez Instytut Badań Literackich PAN piękny druk bibliofilski, Złota Odznaka Zakładu Narodowego im. Ossolińskich - dar Wydawnictwa i Biblioteki tej placówki naukowej, i niezliczone wiązanki kwiatów.

Depesze gratulacyjne nadeszli: prezes Polskiej Akademii Nauk, prof. dr Włodzimierz Trzebiatowski, minister oświaty i wychowania, Jerzy Kuberski, i wiele innych osób i instytucji. Przemówienia okolicznościowe wygłosili: prof. dr Kazimierz Wyka - przewodniczący Rady Naukowej Instytutu Badań Literackich PAN, doc. dr hab. Stefan Treugutt - wicedyrektor Instytutu, prof. dr Eugeniusz Sawrymowicz - wiceprzewodniczący Zarządu Głównego Towarzystwa Literackiego im. A. Mickiewicza, dr Józef Wojtal - redaktor naczelny Wydawnictwa Narodowego im. Ossolińskich, oraz - w imieniu uczniów - dr Ryszard Górski.

W ostatnim punkcie tej oczęści uroczystości głos zabrał prof. Julian Krzyżanowski, który w interesującym, żywo i z właściwym Mu humorem - a równocześnie ze wzruszeniem - wygłoszonym przemówieniu podzielił się z zebranymi swymi wspomnieniami, m.in. z pracy na Uniwersytecie Warszawskim, gdzie prowadził Katedrę Polonistyki od roku 1934, a także ze współpracy z Wydawnictwem Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, a zwłaszcza z Instytutem Badań Literackich, gdzie powołał do życia, zorganizował i aż do czasu przejścia na emeryturę prowadził, a następnie przekazał w ręce swych wychowanków, Pracownię Literatury Ludowej.

Po części oficjalnej odbyła się w salach PAN Klubu tradycyjna "lampka wina".

X

Jubileusze 60-lecia pracy naukowej nie są wydarzeniami zbyt często notowanymi w kronikach naszego życia kulturalnego i naukowego.

Prowadzący zebranie prof. Kazimierz Wyka zastrzegł się na samym jego początku, że dzisiejszy "jubilat" przedstawia całkowite zaprzeczenie tego, co zwykle się przez to określenie rozumieć, i określenia tego wobec prof. Krzyżanowskiego konsekwentnie unikał. Był to więc - można powiedzieć - jubileusz ... bez jubilata.

Skoro więc nie było człowieka-jubilata - może parę słów o Jego dorobku naukowym i wydawniczym, o tym, czego dokonał, co stworzył i ozym wzbogacił katalogi biblioteczne nie tylko polskie, ale całego świata.

Z okazji styczniowych uroczystości Oddział Warszawski Towarzystwa Literackiego im. A.Mickiewicza i Państwowy Instytut Wydawniczy wydały katalog pt. "Dzieło Juliana Krzyżanowskiego". Poprzedzony wstępem Zdzisława Libery pt. "Nad bibliografią prac Juliana Krzyżanowskiego", opracowany przez Zofię Świdwińską-Krzyżanowską i Marię Bokszożanin, katalog ten wymienia 1151 (!) pozycji, które wyszły spod pióra Uczonego w okresie 1913-1973. O żywotności zaś Autora tych pozycji i Jego aktualnej formie naukowej mówi najlepiej fakt, że w ostatnim roku tego okresu - 1973 - ukazało się tytułów 33! Niejedna więc biblioteka mogłaby zapełnić półki dziełami tego jednego Autora.

W wydanej w r. 1968, ofiarowanej Julianowi Krzyżanowskiemu, księdze pt. "Literatura, komparatystyka, folklor" znajduje się szkic pióra Stanisława Pigionia zatytułowany "Julian Krzyżanowski. Wzrost i wymiary". Szkic ten zamykają następujące zdania: "Pracownik, o którego przysposobieniu i dorobku chciało się tu dać pojęcie choćby sposobem nieudolnym, stoi wśród nas w pełni sił i w całym bogactwie sprawności twórczej. Patrząc na to z podziwem, możemy wypowiedzieć z głębi serca tylko życzenie: - »Floreat et luceat!« ".

Zdania te, bez żadnej zmiany, można powtórzyć dziś, po pięciu latach od ich napisania.

Mgr Aniela Piorunowa

ZEBRANIE NAUKOWE POŚWIĘCONE TADEUSZOWI MICIŃSKIEMU

Pracownia Historii Literatury Okresu Młodej Polski Instytutu Badań Literackich zorganizowała w dniach 29-30 kwietnia 1974 r. w Warszawie zebranie naukowe poświęcone twórczości Tadeusza Micińskiego. Obradom przewodniczyli doc.dr hab. Maria Podraza-Kwiatkowska i prof. Kazimierz Wyka. W programie znalazło się dziewięć referatów przedstawionych przez reprezentantów ośrodków akademickich Krakowa, Torunia, Łodzi, Lublina i Warszawy.

Zainteresowania referatów skupiły się przede wszystkim na twórczości lirycznej i dramatycznej poety, zabrakło natomiast referatów poświęconych jego powieściom. Epika przywoływana była tylko kilkakrotnie, głównie jako kontekst literacki i ideowy liryków. Referaty w większości oparte były na szczegółowych analizach, badaniach dokumentalnych, biograficznych i filologicznych, rzadziej zaś sięgały po formułowanie sądów ogólnych, dających syntetyczny obraz tego pisarstwa. Dowodzi to świadomości nowego etapu w badaniach nad Micińskim - etapu weryfikacji utartych sądów i etykiet, którymi przez wiele lat zbywano tę twórczość. Zadania tego można było dokonać jedynie wychodząc od analiz szczegółowych.

Obrady przedpołudniowe pierwszego dnia konferencji poświęcono twórczości dramatycznej poety. Dyskusję zainspirowały trzy referaty: dr Elżbiety R z e w u s k i e j - "Przestrzeń teatralna w dramatach Micińskiego", dr Alicji O k o Ń s k i e j - "Wyobrażenia malarskie w dramatach Micińskiego" i dra Franciszka Z i e j k i - " »Bazylissa Teofanu« na tle dramatów o Bizancjum". Po południu wysłuchano referatów o liryce autora "W mroku gwiazd" autorstwa dra Jana P r o k o p a - "Miciński w